

Міністерство освіти і науки України
Вінницький національний технічний університет

В. В. Кавецький, Н. В. Буреннікова

**УПРАВЛІННЯ ЕФЕКТИВНІСТЮ ІНВЕСТИЦІЙ
ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ:
СУТНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ ВРАХУВАННЯ
ПОТРЕБ СТЕЙКХОЛДЕРІВ**

Монографія

Вінниця
ВНТУ
2022

Замовити цю книгу <https://press.vntu.edu.ua/index.php/vntu/catalog/book/638>

Видавництво Вінницького національного технічного університету

<https://press.vntu.edu.ua/index.php/vntu/catalog>

УДК 658.152

К12

Рекомендовано до друку Вченою радою Вінницького національного технічного університету Міністерства освіти і науки України (протокол № 12 від 25.03.2021 р.)

Рецензенти:

Карачина Н. П., доктор економічних наук, професор

Ткачук О. М., доктор економічних наук, професор

Кавецький, В. В.

К12 Управління ефективністю інвестицій промислових підприємств: сутність та особливості врахування потреб стейкхолдерів.: монографія / В. В. Кавецький, Н. В. Буреннікова – Вінниця : ВНТУ, 2022. – 212 с.

ISBN 978-966-641-891-6

У монографії проведено системне теоретико-методологічне та прикладне дослідження особливостей управління ефективністю інвестицій промислових підприємств у контексті стейкхолдерської теорії. Розглянуто теоретичні та методичні підходи до оцінювання ефективності інвестицій в окремі групи стейкхолдерів, а також запропоновано методика формування стратегічних підходів до перманентного управління інвестиціями в основних стейкхолдерів підприємства на основі дослідження показників ефективності процесу. Для науковців, викладачів, студентів і усіх, хто цікавиться проблемами ефективності інвестицій промислових підприємств в людський капітал.

УДК 658.152

ISBN 978-966-641-891-6

© В. Кавецький, Н. Буреннікова, 2022

ЗМІСТ

ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ЕФЕКТИВНІСТЮ ІНВЕСТИЦІЙ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ З ВРАХУВАННЯМ СТЕЙКХОЛДЕРСЬКОЇ ТЕОРІЇ	9
1.1 Ефективність інвестицій: сутність, класифікації та роль інвестицій в людський капітал з врахуванням стейкхолдерської теорії.....	9
1.2 Теоретичні основи управління ефективністю інвестицій в окремі групи стейкхолдерів.....	37
1.3 Методичні підходи до оцінювання ефективності інвестицій в окремі групи стейкхолдерів.....	48
РОЗДІЛ 2 СТАН ТА ТЕНДЕНЦІЇ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЯМИ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ ТА ЇХНЬОЮ ЕФЕКТИВНІСТЮ	67
2.1 Стан та тенденції розвитку вітчизняного машинобудування.....	67
2.2 Потенціал, основні джерела і напрямки інвестицій промислових підприємств в окремих стейкхолдерів.....	76
2.3 Оцінювання ефективності інвестицій промислових підприємств в окремих стейкхолдерів у процесі управління	93
РОЗДІЛ 3 СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ЕФЕКТИВНІСТЮ ІНВЕСТИЦІЙ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ У КОНТЕКСТІ СТЕЙКХОЛДЕРСЬКОЇ ТЕОРІЇ	106
3.1 Стратегія управління інвестиціями промислових підприємств у контексті стейкхолдерської теорії	106
3.2. Напрями удосконалення управління інвестиціями в основних стейкхолдерів	131

3.3 Моделі покращення управління інвестиціями промислових підприємств у контексті стейкхолдерської теорії.....	153
ВИСНОВКИ.....	175
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	182
Додаток А.....	206
Додаток Б Складові групи стейкхолдерів підприємства	207
Додаток В.....	209
Додаток Г Анкета визначення проблем та перспектив удосконалення управління ефективністю інвестицій промислових підприємств у контексті стейкхолдерської теорії	210

ВСТУП

Управління ефективністю інвестицій промислових підприємств України є нагальною проблемою функціонування цих підприємств. У сучасних умовах розвиток промислових підприємств, особливо машинобудівних, визначає стан виробничого потенціалу держави, формує стабільне функціонування інших галузей економіки. Про наявність проблем у функціонуванні промислових підприємств машинобудівної галузі свідчать певні негативні тенденції стосовно інвестицій цих підприємств та їх освоєння. Інвестиції сприяють структурній перебудові економіки, формують умови технічного переоснащення підприємств, підвищення інноваційності, рівня знань працівників та людського капіталу.

Дослідженнями перспектив і динаміки розвитку підприємств машинобудівної галузі, висвітленням питань щодо інвестицій та управління ними займалися Г. Александер, І. Бланк, Дж. Бейлі, С. Брю, М. Войнаренко, А. Гойко, О. Гончар, О. Іванілов, Н. Карачина, К. Ковтуненко, К. Макконнелл, О. Мороз, В. Нижник, О. Орлов, Г. Савіна, Н. Сириченко, В. Стадник, В. Хачатрян, Н. Хрущ, А. Череп, Л. Чорна та інші науковці.

Гострою проблемою сьогодення для підприємств машинобудівної галузі є їх кадрове забезпечення, стратегічний розвиток та формування певної сфери сукупних знань підприємства. У науковців та практиків одночасно з зацікавленістю людським капіталом підприємства зростає увага до відносин між зацікавленими сторонами (стейкхолдерами) до забезпечення спільних цілей та стратегічної спрямованості на розширене відтворення із залученням відповідних інвестицій. Досвід роботи вітчизняних та закордонних підприємств протягом останніх десятиліть показав, що ефективному управлінню інвестиціями сприятиме використання концепції стейкхолдерів, яка допоможе виявити ключові показники ефективності інвестицій і діяльності підприємств.

Дослідженню людського капіталу та його впливу на економічний розвиток, приділяється значна увага як зарубіжних, так і вітчизняних науковців. Значним є внесок результатів наукових та прикладних досліджень Й. Бен-Порета, Г. Бовена, Д. Богині, О. Грішньої, Е. Дж. Доллана, А. Добриніна, С. Дятлова, О. Захарової, І. Каленюка, Т. Кір'яна, Ф. Махлупа, Д. Мельничука, І. Скоблякової, В. Смірнова, Л. Туроу, Т. Шульца та інших.

Теорія зацікавлених сторін в управлінні діяльністю підприємства та оцінювання ефективності функціонування підприємства досліджується в працях А. Аммарі, Р. Аскофа, Н. Буреннікової, Дж. Вуд,

Л. Гаценко, В. Гросул, Т. Доналдсона, Н. Краснокутської, Р. Мітчела, Дж. Ньюбоулда, Л. Престона, Е. Фрімана, В. Ярмоленка та інших.

Дослідження складу основних та допоміжних зацікавлених сторін (стейкхолдерів), цілей їхньої діяльності з метою узгодженості цих цілей із вивченням взаємозв'язків між зацікавленими сторонами допоможе виявити ключові показники ефективності результатів діяльності підприємства. Зазначене вище уможлиблюється у випадку ефективного використання в управлінні людським капіталом підприємства (як однієї зі складових інтелектуального капіталу), котрий є компонентом окремих стейкхолдерів підприємства.

Однак у контексті стейкхолдерської теорії проблема дієвого управління інвестиціями підприємств машинобудування і підвищення на цьому підґрунті ефективності інвестицій залишається надзвичайно актуальною.

У монографії, на основі аналізу та застосування новітніх підходів, розглядаються теоретичні й методичні засади і практичні рекомендації щодо управління ефективністю інвестицій промислових підприємств у контексті стейкхолдерської теорії (в основу монографії закладено опубліковані авторські роботи).

При цьому авторами вирішено такі завдання:

- уточнено сутність і запропоновано оновлену систематизацію інвестицій машинобудівних підприємств (зокрема, інноваційні та інтелектуальні, й інвестиції в людський капітал) з метою ефективного управління ними;

- поглиблено методичні підходи до оцінювання ефективності інвестицій в окремі групи стейкхолдерів для подальшого удосконалення безперервного управління цією ефективністю із доповненням існуючих у стейкхолдерській теорії класифікацій груп зацікавлених сторін;

- визначено основні джерела, напрями і потенціал інвестицій в окремі групи стейкхолдерів для забезпечення розширеного відтворення із розробкою пропозицій щодо реалізації цих напрямів;

- виокремлено складові показники (компоненти) впливу/формування людського капіталу учасників виробництва для оцінювання ефективності інвестицій в них;

- за відповідними складовими встановлено фактичну ефективність базових процесів функціонування машинобудівних підприємств із виокремленням певних груп стейкхолдерів;

- сформовано стратегію управління інвестиціями промислових підприємств у контексті стейкхолдерської теорії з використанням інструментарію та методики *SEE*-управління;

– запропоновано для окремих груп стейкхолдерів практичні підходи в можливості управління ефективністю інвестицій на підґрунті відповідного комплексу моделей показників ефективності, які слугуватимуть складовими механізми управління ефективністю інвестицій промислових підприємств у контексті зацікавлених сторін.

Наукова новизна положень та результатів наведених у монографії полягає в комплексному дослідженні теоретико-методичних аспектів управління ефективністю інвестицій промислових підприємств у контексті стейкхолдерської теорії та їх практичного застосування в діяльності цих підприємств, причому можна виділити такі основні аспекти:

– запропоновано науково-методичні підходи до застосування авторського інтегрального коефіцієнта ефективності функціонування складових показників (компонент) впливу/формування людського капіталу учасників виробництва, котрий вказує на комплексний результат взаємодії певних складових інвестицій у людський капітал, що сприяє поглибленню розуміння значущості цих елементів у процесі виробництва продукції машинобудівними підприємствами;

– запропоновано поняття «узгодженої мети» між окремими стейкхолдерами та підприємством як акумулятора усіх прогресивних тактичних цілей зацікавлених сторін (стейкхолдерів), рушія економіки, котрий спрямовується у перспективне майбутнє, що наповнює новим змістом принцип цілеспрямованості управління ефективністю інвестицій у сенсі необхідності обов'язкового узгодження та/або збалансування цілей зацікавлених сторін;

– удосконалено здійснення *SEE*-управління ефективністю інвестицій в основних внутрішніх стейкхолдерів на основі *SEE*-моделей складових ефективності (як якісної складової результативності), яке спрямоване на удосконалення виробничої діяльності підприємств машинобудування у контексті уможливлення оперативного корегування кожної складової ефективності до того, як досягнуто кінцевий результат такої діяльності; це управління, на відміну від існуючих підходів, сприяє досягненню узгодженої між певними зацікавленими сторонами (стейкхолдерами) мети функціонування та розвитку підприємства;

– удосконалено науково-методичні підходи до оцінювання ефективності інвестицій на підґрунті *SEE*-моделювання, котрі на відміну від існуючих, ґрунтуються на розумінні того, що якісна складова ефективності певних процесів функціонування підприємств, вказує на коефіцієнт корисної дії цього процесу;

– розвинуто трактування сутності категорії «ефективності інвестицій» як якісної складової результативності, яка на відміну від існу-

ючих, характеризує ефективність будь-якого процесу з трьох точок зору: вигоди, витрати, вигоди і витрати одночасно;

– розвинуто модель *SEE*-управління ефективністю інвестицій, яка на відміну від інших, ґрунтується на *SEE*-аналізі, сприяє вишукуванню *SEE*-резервів, враховує *SEE*-ризиків та фактори (*F*-імпульси), які сприяють підвищенню ефективності інвестицій машинобудівних підприємств;

– розвинуто науково-методичні підходи до формування стратегій управління ефективністю інвестицій машинобудівних підприємств з внесенням обов'язкових заходів та інструментарію пов'язаних з обчисленням показників складових ефективності: коефіцієнтів корисної дії процесів щодо формування новоствореної вартості.

Наведені положення монографії розвивають теоретичні та методологічні підходи на основі сукупностей методів і прийомів наукового пізнання, таких як діалектичний та системно-комплексний підходи до вивчення управління ефективністю інвестицій промислових підприємств. Також при виконанні поставлених завдань у монографії застосовано теоретичні та емпіричні методи. Практичні результати наведеного дослідження можна застосовувати як підґрунтя для розв'язання проблемних питань щодо управління ефективністю інвестицій промислових підприємств у контексті стейкхолдерської теорії на рівні виробничої діяльності промислового підприємства машинобудівної галузі.

Автори висловлюють щире подяку кандидату економічних наук, професору, завідувачу кафедри економіки підприємства і виробничого менеджменту Вінницького національного технічного університету О. Й. Леську та доктору фіз.-мат. наук, професору В. О. Ярмоленку за слушні поради та наукові дискусії; рецензентам монографії, доктору економічних наук, професору О. М. Ткачук, доктору економічних наук, професору Н. П. Карачині, доктору економічних наук, професору В. В. Зяньку за неоціненні поради щодо рукопису монографії. Велика вдячність нашим шановним колегам та друзям, колективу кафедри економіки підприємства і виробничого менеджменту Вінницького національного технічного університету за підтримку, а також нашим рідинам за створення сприятливих умов для наукової роботи, що уможливило вихід монографії у світ.

**РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ
УПРАВЛІННЯ ЕФЕКТИВНІСТЮ ІНВЕСТИЦІЙ
ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ
З ВРАХУВАННЯМ СТЕЙКХОЛДЕРСЬКОЇ ТЕОРІЇ**

**1.1 Ефективність інвестицій: сутність, класифікації
та роль інвестицій в людський капітал
з врахуванням стейкхолдерської теорії**

Удосконалення управління ефективністю інвестицій, які визначають напрям розвитку підприємства, є нагальною проблемою сьогодення. Саме ефективні інвестиції (від латинського «invest», що означає «вкладати») сприяють конкурентоспроможності виробництва, його модернізації, економічному зростанню, підвищенню показників діяльності промислових підприємств, на яких виробляють продукцію з високою доданою вартістю. Інвестиції можна вважати основою зростання економіки в цілому, певних її галузей і кожного конкретного підприємства.

Трактування сутності інвестицій зароджувалось в дослідженнях представників пізнього меркантилізму в різних країнах в період XVI–XVIII століть в працях англійського економіста Томаса Мана [14], француза Жана Батиста Кольбера [73], українця Феофана (Єлезара) Прокоповича [131], які вважали, що основним джерелом вкладень виступають реальні гроші.

Засновник класичної політекономії шотландський економіст А. Сміт у своїй праці «Дослідження про природу і причини багатства народів» [184] приділяв велику увагу капіталу, способам його накопичення і застосування та вказував на формування інвестицій визначеним природним порядком, який утворює сільське господарство і капітал фермера.

Німецький економіст, представник пізньої класичної школи політичної економії К. Маркс в своїх працях обґрунтував роль інвестицій як основи відтворювального процесу капіталу й способу виробництва, який визначає суспільний устрій. Додана вартість представляється основним мотивом інвестування. Залежно від способу її витрат відтворення може бути простим, коли вся додана вартість витрачається на споживання, і розширеним, коли частина доданої вартості зберігається та стає джерелом накопичення [136]. Також К. Маркс вперше розк-

рив зміст стадій інвестиційного процесу, які полягають у послідовності: інвестування – перетворення вкладених цінностей в приріст вартості капіталу – отримання доходів і прибутку.

На мікроекономічному рівні теорія інвестицій отримала розвиток в працях Е. Бам-Баверка, Л. Вальраса, Дж. Б. Кларка, які досліджували проблеми встановлення цін на інвестиційні ресурси та їхній вплив на процеси накопичення й інвестування капіталу, виявляли й досліджували фактори, які впливають на попит і пропозицію на інвестиційних ринках [132; 220].

На думку А. Маршалла, до інвестицій відносяться всі затрати на капітал, які здатні приносити своєму власнику дохід в майбутньому [139]. Це затрати на торговельно-промисловий капітал – фабрики, машини, сировину, житлові приміщення, одяг тощо, і грошовий капітал – позики, що видаються під заставу та інші форми контролю над грошовим ринком.

У характерних політико-економічних умовах початку ХХ століття механізм ринкового саморегулювання дещо втрачає свою силу, тому виникла об'єктивна необхідність зміщення акцентів в дослідженні інвестицій з мікро- на макрорівень та обґрунтування ролі держави в регулюванні інвестиційної діяльності. На думку Дж. М. Кейнса, саме інвестиції, а не заощадження приводять до зміни доходів, причому зростання доходу в подальшому сприяє розширенню виробництва. Держава стимулює попит на засоби виробництва та нові інвестиції, психологія людей зумовлює рівень усвідомлених взаємовідносин господарюючих суб'єктів [114], тобто фактично – інтереси зацікавлених сторін (стейкхолдерів). Отже, уже у працях Дж. М. Кейнса відмічається, що прибуток втрачає роль головного, якщо не єдиного мотивуючого до інвестицій фактора. Т. Веблен відмічав, що в епоху ринкового господарювання реальна влада належить підприємцям, які зацікавлені тільки в прибутку на свій капітал і не вкладають цей капітал у виробництво, а надають його в кредит [31].

У радянський період, за умов командно-адміністративної системи, термін «інвестиції» практично не використовувався. Замість нього застосовували такі поняття, як «накопичення капіталу» і «капітальні вкладення», під якими розуміли довгострокові капітальні витрати на створення нових, реконструкцію і розширення діючих основних виробничих і невиробничих фондів [18; 61].

Висвітлення питань щодо інвестицій та управління ними на різних інституційних рівнях є науковим надбанням Г. Александера [216], І. Бланка [13], Дж. Бейлі [216], С. Брю [133], М. Войнаренка [33; 263], А. Гойка [45], О. Іванілова [76], К. Ковтуненко [118], К. Макконнелла [133], Г. Савіної [179], Н. Сириченко [182], В. Хачатрян [200], Н. Хрущ [205], А. Череп [212], Л. Чорної [213], В. Шарпа [216] та інших, однак у сучасній науковій думці так і не склалось єдиного чіткого визначення інвестицій як економічної категорії.

Сучасне розуміння інвестицій ґрунтується, в основному, на підходах з точки зору інвестора, який діє на рівні підприємства, прагне до отримання прибутку, збереження й примноження капіталу. Такий підхід започаткували та розвинули В. Шарп, Г. Александер, Дж. Бейлі, які віддають перевагу фінансовому капіталу, що вкладається в різні чинники виробництва для отримання позитивного результату. В розумінні В. Шарпа інвестувати означає «розлучитись з грошима сьогодні, щоб отримати їх більшу суму в майбутньому» [216].

За твердженням К. Макконнелла і С. Брю: «Інвестиції – це витрати на будівництво нових заводів; на верстати і устаткування з тривалим строком служби; витрати на виробництво і нагромадження засобів виробництва, збільшення матеріальних запасів; витрати на поліпшення освіти, здоров'я працівників чи на підвищення мобільності робочої сили». Також особливим моментом є те, що «інвестиції потрібно визначати передусім як вкладення у розвиток продуктивних сил підприємства, а на макрорівні – у розвиток продуктивних сил суспільства» [133]. Причому особливим видом інвестицій (інвестиції в людський капітал) вони розуміють будь-який засіб, спрямований на зростання продуктивності праці працівників (підвищення їх кваліфікації і розвиток навиків).

Одним з перших сучасних визначень економічної сутності інвестицій вітчизняних науковців можна відзначити запропоноване І. Бланком, згідно з яким «інвестиції – це вкладення капіталу в усіх його формах у різноманітні об'єкти (інструменти) господарської діяльності з метою отримання прибутку, а також досягнення іншого економічного чи позаекономічного ефекту, здійснення якого базується на ринкових принципах і пов'язане з факторами часу, ризику та ліквідності» [13, с. 17–18].

Згідно з прийнятим Законом України «Про інвестиційну діяльність» використовується таке визначення: «Інвестиціями є всі види майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності, в результаті якої створюється прибуток (дохід) та/або досягається соціальний та екологічний ефект» [68]. А. Череп, аналізуючи визначення наведене в Законі України «Про інвестиційну діяльність», вказує, що грошові засоби недоцільно відносити до майнових цінностей і пропонує таке визначення «інвестиції – це всі види грошових, майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються в реальні та фінансові активи з метою отримання прибутку (доходу)» [205, с. 16]. За даними підходами роздуми запропоновані автором збігаються за своєю суттю з дослідженнями та пропозиціями Т. Дорошенко [59]. Однак, на нашу думку, якщо врахувати інтереси зацікавлених сторін, які пов'язані з діяльністю підприємства і які забезпечують можливість функціонування та самого існування підприємства (тобто з позицій стейкхолдерської теорії), то наявність соціального і екологічного ефекту є позитивним акцентом у даному визначенні. Іншої думки стосовно необхідності розмежування грошових, майнових і інтелектуальних цінностей як окремих і непов'язаних між собою категорій дотримується у своєму дослідженні С. Шевченко [218]. На думку автора всі інвестиції вкладаються в об'єкти підприємницької діяльності тільки з метою отримання прибутку (а не просто доходу). Погодимось зі зверненням автором уваги на те, що підхід за яким інвестування не може здійснюватися з метою отримання соціального ефекту є хибним, оскільки наприклад, вкладення коштів у певні об'єкти невиробничої сфери можна розглядати як заходи стосовно відтворення робочої сили.

У своїх дослідженнях стосовно розуміння поняття інвестицій Д. Левчинський погоджується з визначенням З. Герасимчука [41], що «інвестиції це всі види фінансових, матеріальних і інших цінностей, які вкладаються інвесторами в об'єкти підприємництва і інші види діяльності з метою отримання доходу» [127, с. 132], але відзначає, що інвестиції це різні види вкладення ресурсів, які дозволяють забезпечити соціально-економічний розвиток, якість життя, екологічну рівновагу, різні ефекти тощо [127, с. 136]. Деякою мірою аналогічної думки дотримується і О. Яременко, особливо в частині розглянутих основних характеристик економічної сутності інвестицій [223]. Дозволимо

собі не погодитись з наведеною думкою в зв'язку з тим, що автор відмовляється від досягнення такої мети, як отримання доходу/прибутку, хоча і вводить можливість забезпечення ефектів і певних гараздів для зацікавлених сторін.

Л. Сорока визначає інвестиції як «всі види грошових, майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються в підприємства, підприємницькі проекти й програми, які сприяють розвитку виробництва та невиробничої сфери, підприємництва, з метою отримання прибутку та соціального ефекту» [185]. Цю думку поділяють: Т. Музиченко, додаючи, що вкладення здійснюються з метою отримання більшого прибутку та забезпечення безперервності процесу розширеного відтворення [150, с. 162]; Л. Гораль, акцентуючи на тому, що «інвестиції – це засіб розміщення капіталу у будь-якій галузі економіки» [48, с. 25]; І. Безп'ята, розглядаючи інвестиції з позиції ресурсного підходу як вкладення фінансових, матеріальних та інтелектуальних ресурсів в оборотні й необоротні активи [9]. Деякі науковці вважають інвестиції ресурсом підприємства, виокремлюючи при цьому групи ресурсів залежно від видів діяльності підприємства (ресурси, що обслуговують операційну, фінансову, інвестиційну діяльність) [32; 35].

Досить гостро для сучасних вітчизняних промислових підприємств постає питання залучення інвестицій. Як відмічає А. Череп [212, с. 10], вище керівництво має мати чітку «інвестиційну філософію», тобто чітко визначити напрямки стратегічного розвитку підприємства і спрямованість інвестицій, формуючи для себе певний спосіб мислення та поведінки у відповідних умовах. Розглянувши велику кількість трактувань дефініції «інвестиції» різних авторів, погодимось із результатами дослідження Н. Сириченко в тій частині, що: «кожне з формулювань суті інвестицій представляє певний науковий інтерес, оскільки дозволяє виявити погляд окремого автора на суть інвестицій і представити це поняття об'ємніше; трактування суті інвестицій багатьох авторів до певної міри схожі, за винятком окремих деталей; зустрічаються лаконічні визначення суті інвестицій, що характерно переважно для зарубіжних авторів і більше розгорнуті – вітчизняних авторів» [182, с. 264]. У сучасній економічній літературі застосовується значна кількість понять, термінів, які характеризують різні види інвестицій, тому виникає необхідність розподілити їх за окремими групами та класами.

У багатьох працях, наприклад, роботах О. Іванілова [76], І. Бланка [79], А. Череп [212], Є. Плаксіної [168], М. Войнаренка [36] та інших виділяють такі ознаки класифікації інвестицій: за об'єктами вкладення засобів; за участю в інвестуванні; за формою власності інвесторів; за регіональною ознакою тощо.

І. Бланк і А. Череп пропонують 15 основних ознак, за якими виділяють 40 видів інвестицій підприємства [79; 212], однак, на жаль, наведену класифікацію повністю складно використовувати у практичній діяльності підприємства, через відсутність зв'язку з системою планування на підприємстві. Погодимось з класифікацією запропонованою О. Іваніловим [76], який розширив перелік наведених компонентів за окремими ознаками, додавши до інвестицій за об'єктом інвестування інтелектуальні інвестиції та інвестиції в людський капітал. Охарактеризуємо форми інвестицій за об'єктом інвестування.

Реальні інвестиції – вкладення у виробничі фонди (основні та оборотні). Загалом це вкладення в матеріальні активи – будинки, споруди, обладнання та інші товарно-матеріальні цінності, а також нематеріальні активи.

Фінансові інвестиції – характеризують вкладення капіталу в різні фінансові інструменти (переважно в цінні папери) з метою отримання прибутку в майбутньому.

Інтелектуальні інвестиції – це вкладення в об'єкти інтелектуальної власності, які виходять з авторського права, винахідницького та патентного права, права на промислові зразки та корисні моделі.

Інвестиції в людський капітал – це вкладення в освіту, підвищення кваліфікації, соціальну сферу. Ці інвестиції довгострокові та окупуються в майбутньому [76]. А. Череп, уточнюючи певні форми інвестиції, виділяє також і інноваційну форму інвестицій як вкладення в нововведення [212].

Також необхідно відмітити, що інтелектуальні інвестиції можна представити як інвестиції в інтелектуальний капітал, який має у своєму складі людський капітал, структурний капітал та споживчий капітал [189; 230], і врахувати, що наведені види капіталів взаємодіють між собою одночасно формуючи синергетичний ефект. Інвестиції в структурний капітал – це вкладення коштів в побудову ефективних організаційних структур підприємства, створення і вдосконалення внутрішніх інформаційних систем, у формування об'єктів інтелекту-

льної власності. Інвестиції в споживчий капітал – це вкладення коштів у організацію взаємодії з клієнтами і партнерами, формування розвинутої бази даних про клієнтів і споживачів, розвиток брендів, розвиток бізнес-репутації підприємства.

Проаналізувавши наведені підходи, погодимось з необхідністю виділення інноваційної форми інвестицій, інтелектуальних інвестицій та інвестицій в людський капітал, додавши при цьому інвестиції в споживчий і структурний капітал як таких, які визначають нові підходи та тенденції у розвитку визначених видів діяльності підприємства. Взаємодії між людським, структурним та споживчим капіталом дозволяють сформувати якісний інтелектуальний капітал організації який є сукупністю знань, вмінь, навичок працівників, інтелектуальної власності підприємства й інших нематеріальних активів, які активно використовуються для забезпечення ефективної науково-дослідної, виробничої та комерційної діяльності, формуючи інноваційні продукти або послуги і забезпечуючи конкурентні переваги (рис. 1.1).

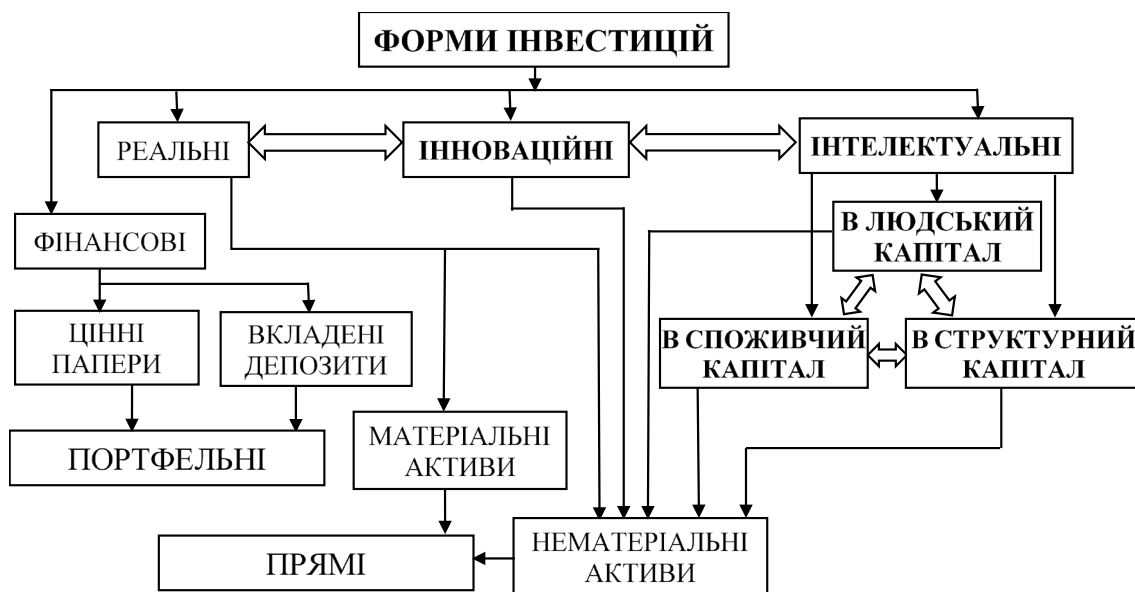

Рисунок 1.1 – Форми інвестицій

Використання інтелектуального капіталу організації найчастіше проявляється у вигляді інновацій, які можна трактувати не тільки як радикальні зміни, пов'язані зі створенням нових рішень, але також як реалізовані крок за кроком заходи, що впливають з досвіду організації, та застосування рішень, апробованих у цьому сегменті ринку.

Тобто, в умовах конкурентного ринкового середовища практично всі інвестиції мають бути інноваційними і забезпечувати інноваційний розвиток підприємства.

Розглянемо детальніше проблемні питання пов'язані з людським капіталом та інвестиціями в людський капітал підприємства.

Ще в XVII сторіччі В. Петті основним багатством країни вважав живих людей, які володіють живими діючими силами [167]. Ідеї В. Петті слугували початком досліджень багатства суспільства та його складових. В XVIII сторіччі в праці «Дослідження природи і причин багатств народів» А. Сміт довів, що вирішальна роль в виробництві багатства належить працівнику, його навичкам і здібностям. Витрати, пов'язані з виробничими вкладеннями в людину, сприяють зростанню продуктивності її праці і повертаються разом з прибутком [184]. У дослідженнях А. Сміта міститься положення, яке в наступних економічних обговореннях стало причиною різних поглядів в процесі створення сучасної теорії людського капіталу – віднесення до основного капіталу тільки надбаних та корисних здібностей людей, що вимагають визначених вкладень.

К. Маркс до продуктивних здібностей людини застосував поняття «основного капіталу». «З погляду безпосереднього процесу виробництва збереження робочого часу можна розглядати як виробництво основного капіталу, причому під цим основним капіталом розуміють саму людину» [137, с. 178]. Однак К. Маркс не пов'язував капітал людини зі знаннями і вміннями. Роль освіти в суспільстві пов'язував з економічним розвитком країни і інший класик політекономії – Д. Рікардо, який в числі перших розглянув поняття «робоча сила», «витрати відтворення робочої сили», «затрати на освіту» [177].

В кінці XIX на початку XX сторіч сформувались дві течії економічної думки, стосовно визначення поняття «людський капітал». Більшість вчених вважали капіталом саму людину: цієї думки дотримувались Л. Вальрас, Дж. М. Кларк, Г. Д. Маклеод, Дж. МакКуллох, Й. Тюнен, Т. Уїтштейн, У. Фарр, І. Фішер. Представники іншої течії вважали, що капіталом є успадковані і надбані людиною якості і здібності. Цього напрямку дотримувались Ф. Ліст, Дж. Мілл, У. Рошер, Н. Сеніор, Х. Сиджуїк, Дж. С. Уолш.

Наприклад, Дж. Мілл відмічав таке: «сама людська істота це не капітал. Людина слугує ціллю, заради якої існує багатство. Але її над-

бані здібності, які виступають тільки як засіб і які реалізуються тільки завдяки праці, чітко можна віднести до категорії капіталу» [251]. Однак в той же час Л. Вальрас стверджував, що людина сама по собі є «природним і вічним капіталом. Природним – бо він не зроблений штучно, вічним – бо кожне покоління відтворює собі подібних» [263]. А. Маршалл намагався ввести термін «персональний капітал», вважаючи його більш прийнятним порівняно з «людським капіталом». Людину капіталом він не вважав, на його думку, людина не може ані продаватися, ні купуватися подібно машинам, продаватися може тільки праця [139]. Така думка відомого економіста як А. Маршалл надовго затримала вивчення проблеми капіталу, втіленого в людині.

З середини минулого сторіччя в США почало формуватися більш розширене тлумачення національного багатства, пов'язане з дослідженнями Т. Шульца, автора робіт з теорії «людського капіталу» і «інвестицій в людину». Згідно з його теорією, близькою до ідей В. Петті і А. Сміта, однією з основних форм багатства є матеріалізовані в людині знання – загальні і спеціальні, і його здатність до продуктивної праці.

Т. Шульц відмічав: «Концепція капіталу впливає з наявності чогось реально існуючого, що має економічну властивість надавати майбутні послуги, які мають визначену вартість. Розуміння капіталу як дечого такого, що надає майбутні послуги, дозволяє приступити до поділу цілого на дві частини – на людський капітал і капітал не пов'язаний з людиною» [258]. Схожої думки дотримувався Г. Бовен: «...капіталом є будь-який актив – фізичний або людський, який здатен генерувати потік майбутніх доходів» [233]. Г. Бовен вважав, що «людський капітал складається з надбаних знань, навичок, мотивації і енергії, якими наділені людські істоти і які можуть використовуватися протягом визначеного періоду часу з метою виробництва товарів і послуг» [233]. Й. Бен-Порет визначає людський капітал, як «фонд, функція якого – виробництво трудових послуг в загальноприйнятих одиницях вимірювання праці, і який в цій якості схожий на будь-яку машину, як представницю уречевленого капіталу» [232; 235]. Л. Туроу зазначав, що «людський капітал це виробничі навички, здібності і знання працівника, які реалізуються при виробництві товарів і послуг» [262]. Ф. Махлуп вважав, що «невдосконалену працю (виділені «чисті» або «сирі» послуги праці) потрібно відрізнити від вдосконале-

ної, більш продуктивної завдяки вкладенням, які збільшують фізичні або розумові здібності людини. Такі вдосконалення формують людський капітал» [248]. Е. Дж. Доллан під людським капіталом розуміє «капітал у вигляді розумових здібностей, отриманих шляхом формального навчання або освіти, або на основі практичного досвіду» [58]. А. Добринін, С. Дятлов вважають, що «людський капітал – це сукупність всіх якостей і властивостей, виробничих здібностей і сил, функціональних ролей і форм, які розглядаються з позицій системної цілісності і відповідно до сучасного стану суспільства періоду науково-технічної і соціально-інформаційної революції, включених в систему ринкової економіки в якості основного творчого фактора суспільного відтворення» [55].

З позиції вартісної оцінки О. Бутнік-Сіверський вказує, що людський капітал – це вартісна оцінка робочої сили, інтелектуальних зусиль сукупності працівників вищого рівня кваліфікації, які знаходяться в процесі розробки інтелектуального продукту [27]. О. Грішнова узагальнює поняття людський капітал таким чином: людський капітал – це сформований або розвинений у результаті інвестицій і накопичений людьми (людиною) певний запас здоров'я, знань, навичок, здібностей, мотивацій та інших продуктивних якостей, який цілеспрямовано використовується в тій чи іншій сфері економічної діяльності, сприяє зростанню продуктивності праці й завдяки цьому впливає на зростання доходів (заробітків) його власника [51]. З позицій І. Каленюка [109] людський капітал – це накопичений запас знань, навичок, умінь, комунікативних та інших набутих здібностей людини, які можуть використовуватися з метою включення її в певну систему економічних відносин. Д. Мельничук, аналізуючи таксономію поняття «людський капітал» та його формування, зазначає, що людський капітал є «економічним активом, що формується в результаті інвестицій шляхом набуття знань та доцільної видозміни продуктивних спроможностей індивіда (трудового колективу, суспільства в цілому) та є формою представлення останніх в ході трудової діяльності, яка забезпечує певний дохід учасникам інвестиційно-виробничого процесу» [142, с. 5].

Про складність та невизначеність категорії «людський капітал» свідчить не тільки відсутність єдиного загальноприйнятого поняття, а також і певна суперечливість класифікації компонентів людського ка-

піталу. Дослідники по-різному підходять до визначення і розподілу компонентів людського капіталу, часто використовуючи при цьому однаковий понятійний апарат.

В. Смірнов, І. Скоблякова [208], М. Ажажа [1] пропонують класифікацію основувану на виділенні в структурі людського капіталу видів, які можуть відчужуватись від особи працівника. Такий підхід дозволяє виділяти, розглядати і оцінювати людський капітал на рівні: окремої людини (мікрорівень – індивідуальний людський капітал); окремого підприємства або групи підприємств (мезорівень – людський капітал фірми) і держави в цілому (макрорівень – національний людський капітал). О. Грішнова [51] пропонує в теоретичному аспекті розрізняти поняття «людський капітал» за трьома рівнями: на особистісному рівні – як знання та навички, які людина здобула шляхом освіти, професійної підготовки, практичного досвіду і завдяки яким вона може надавати цінні виробничі послуги іншим людям; на мікроекономічному рівні – як сукупну кваліфікацію та професійні здібності всіх працівників підприємства, а також здобутки підприємства у справі ефективної організації праці та розвитку персоналу; на макроекономічному рівні – як накопичені вкладення в такі галузі діяльності, як освіта, професійна підготовка, вся сума людського капіталу всіх підприємств та всіх громадян держави. Деякі автори [69; 138 і інші] пропонують виділяти чотири рівні складових людського капіталу: особистісний (нанорівень) – людський капітал окремих осіб; мікрорівень – людський капітал підприємств, фірм; мезорівень – людський капітал регіонів і галузей або групи підприємств; макрорівень – сукупний людський капітал країни.

Аналізуючи наведені дослідження можна помітити розбіжності в трактуванні поняття людського капіталу на «мікрорівні», який в одному випадку трактується як людський капітал окремої особи (індивідуальний людський капітал), а в іншому – як людський капітал підприємства або фірми. Такі ж проблеми проявляються і в понятті людського капіталу на «мезорівні», який в одному випадку представляється як «людський капітал фірми», в іншому – «людський капітал групи підприємств або регіону».

На нашу думку, для вирішення цієї проблеми трактування відповідних понять можна запропонувати таку класифікацію компонентів людського капіталу на різних інституційних рівнях, з використанням

нових термінів для відповідних рівнів: *антропорівень* (людський капітал особи, індивідуальний людський капітал); *соціорівень* (людський капітал організації, підприємства, іншого соціального утворення або колективу); *ноорівень* (людський капітал суспільства, держави, нації).

Антропорівень (від грецьк. *anthropos* – людина) – рівень здоров'я, знань, вмінь, навиків та інших нематеріальних елементів, застосування яких конкретною людиною, забезпечують їй дохід та відповідний рівень життя – індивідуальний людський капітал або людський капітал особи.

Соціорівень (від лат. *societas* – суспільство, колектив) – рівень взаємодії організації та людини, в межах якого відбувається прибуткова діяльність даної організації на основі знань, вмінь, навиків, компетенції кожного члена організації – людський капітал підприємства чи організації.

Людський капітал соціорівня (людський капітал організації, підприємства) можна поділити на три основних групи: *особистий* – це людський капітал організації, який належить тільки працівникові, однак може бути застосований даним працівником тільки в межах конкретної організації або підприємства, одночасно забезпечуючи дохід як власнику капіталу, так і організації, в якій він застосовується; *відчужуваний* – це людський капітал організації, який сформований працівником на основі його знань, вмінь, професійних навичок та відчужений від працівника на користь організації, у вигляді інтелектуальної власності або нематеріальних активів, для забезпечення прибуткової діяльності організації; *колективний* – це людський капітал організації сформований працівниками на основі елементів корпоративної культури, соціально-психологічного клімату, взаємодопомоги та неформальних знань, який забезпечує додатковий дохід організації при взаємодії її працівників.

Ноорівень (від давньогрецьк. *noos* – розум) – рівень взаємодії суспільства та людини, в межах якого відбувається активний розвиток суспільства на основі розумової діяльності, знань, вмінь, навичок, здоров'я, компетенції кожного члена суспільства, які формують багатство цього суспільства або окремої нації – людський капітал суспільства [91]. Розподіл компонентів людського капіталу за різними інституційними рівнями представлено на рис. А.1 (додаток А).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ажажа М. А. Державне регулювання інвестицій в людський капітал як фактор інтелектуального розвитку суспільства : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук з держ. управління : спец. 25.00.02 / М. А. Ажажа. – Харківський регіон. ін-т. держ. управл. НАДУ. – Харків, 2008. – 17 с.
2. Алькема В. Г. Методика оцінки рівня економічної безпеки суб'єктів аудиторської діяльності / В. Г. Алькема, І. В. Больботенко // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2014. – Вип. 2. – С. 375–382.
3. Аммарі А. О. Класифікація стейкхолдерів на основі взаємних очікувань / А. О. Аммарі // Актуальні проблеми економіки. – 2012. – № 8. – С. 150–155.
4. Антонюк В. П. Обсяги та динаміка інвестицій у людський капітал України / В. П. Антонюк // Социально-экономические аспекты промышленной политики. Управление человеческими ресурсами: государство, регион, предприятие : сб. науч. тр. – Донецк, 2006. – Т. 1. – С. 62–69.
5. Афонин В. И. Инновационный менеджмент и экономическая оценка реальных инвестиций : учеб. пособ. / И. В. Афонин. – М. : Гардарики, 2006. – 301 с.
6. Базилюк Х. Висвітлення підходів до визначення сутності категорії «ефективність» / Х. Базилюк, І. Єпіфанова // Науковий вісник Одеського національного економічного університету. – 2014. – № 10. – С. 5–15.
7. Балджи М. Д. Обґрунтування господарських рішень та оцінка ризиків : навч. посіб. / М. Д. Балджи, В. А. Карпов, А. І. Ковальов. – Одеса : ОНЕУ, 2013. – 670 с.
8. Бастрыкин С. В. Оценка эффективности инвестиций в человеческий капитал как элемент кадровой политики организации / С. В. Бастрыкин, С. В. Зайцев, К. А. Чичканова // Экономический анализ : теория практика. – 2015. – № 26. – С. 38–48.
9. Безп'ята І. В. Інвестиції: особливості визначення та їх значення в економіці / І. В. Безп'ята // Регіональна економіка та управління. – 2016. – № 4 (липень). – С. 9–13.
10. Беккер Г. Человеческий капитал (главы из книги). Воздействие на заработки инвестиций в человеческий капитал / Г. Беккер // США : экономика, политика, идеология. – № 11. – Ноябрь 1993 г. – С. 19–145.

11. Белей С. І. Теоретичні підходи до сутності концепту «механізм розвитку сільських територій» / С. І. Белей // Science and Education a New Dimension. Humanities and Social Sciences, VII(35), I.: 213, 2019 Dec. – P. 11–15.
12. Благоев Ю. Е. Бизнес и общество: новая парадигма исследований / Ю. Е. Благоев // Российский журнал менеджмента. – 2003. – № 2 – С. 151–159.
13. Бланк И. А. Инвестиционный менеджмент. Учебный курс / И. А. Бланк. – К. : Эльга-Н, НикаЦентр, 2001. – 448 с.
14. Блауг М. Ман, Томас / М. Блауг // 100 великих экономистов до Кейнса. – СПб. : Экономикс, 2008. – С. 191–194. – 352 с.
15. Богатырева В. В. Финансовое управление воспроизводством человеческого капитала в инновационной экономике: теория, методологии, моделирование / В. В. Богатырева. – Новополюк : ПГУ, 2013. – 400 с.
16. Богатырьова Л. Д. Основи менеджменту : навч. посібник / Л. Д. Богатырьова. – Одеса : ОНАЗ, 2004. – 160 с.
17. Бойчик І. М. Економіка підприємства : підручник / І. М. Бойчик. – Київ : Кондор-Видавництво, 2016. – 378 с.
18. Большой экономический словарь / Под. ред. А. Н. Азрилияна. – 2-е изд. доп. и перераб. – М. : Институт новой экономики, 1997. – 864 с.
19. Борисов А. Б. Большой экономический словарь / А. Б. Борисов. – М. : Книжный мир, 1999. – 895 с.
20. Бочаров В. В. Финансово-кредитные методы регулирования рынка инвестиций / В. В. Бочаров. – М. : Финансы и статистика, 1993. – 144 с.
21. Бургман М. К. Оцінка ефективності інвестицій в людський капітал на основі системи багатфакторних моделей / М. К. Бургман // Інвестиції: практика та досвід. – 2013. – № 17. – С. 22–25.
22. Буреннікова Н. В. SEE-управління на базі складових результативності як засіб підвищення дієвості процесу функціонування складних систем: сутність, методологія / Н. В. Буреннікова, В. О. Ярмоленко // Бізнес Інформ. – 2016. – № 1. – С. 145–152.
23. Буреннікова Н. В. Аспекти результативності інвестиційного забезпечення діяльності сільськогосподарських підприємств / Н. В. Буреннікова, В. О. Ярмоленко, Т. П. Гринчук // Бізнес Інформ. – 2017. – № 1. – С. 108–115.

24. Буреннікова Н. В. Порівняльна характеристика впливу кількісної та якісної складових результативності на оцінювання дієвості процесу економічної діяльності сільськогосподарських підприємств / Н. В. Буреннікова, І. В. Завгородній, В. О. Ярмоленко // Современная научная идея 2019 : сборник тезисов. – Минск : Ёлнать, 2019. – С. 38–40.
25. Буреннікова Н. В. Порівняльний аналіз результативності процесу здійснення капітальних інвестицій на охорону навколишнього природного середовища: міждержавний аспект з урахуванням паритету купівельної спроможності / Н. В. Буреннікова // Економіка. Фінанси. Менеджмент : актуальні питання науки і практики. – 2016. – № 1. – С. 7–19.
26. Буреннікова Н. В. Результативність функціонування складних економічних систем аграрного спрямування / Н. В. Буреннікова, В. О. Ярмоленко. – Вінниця : ВНАУ, 2017. – 168 с.
27. Бутнік-Сіверський О. Б. Інтелектуальний капітал: теоретичний аспект / О. Б. Бутнік-Сіверський // Інтелектуальний капітал. – 2002. – № 1. – С. 16–27.
28. Ваганян О. Г. Методика оценки эффективности инвестиций в интеллектуальный капитал / О. Г. Ваганян // Креативная экономика. – 2007. – № 9. – С. 67–72.
29. Валинурова Л. С. Инвестирование : учебник для вузов / Л. С. Валинурова, О. Б. Казакова. – М. : Волтерс Клувер, 2010. – 448 с.
30. Василенко В. О. Антикризове управління підприємством / В. О. Василенко. – К. : ЦУЛ, 2003. – 504 с.
31. Веблен Т. Теория праздного класса / Т. Веблен. – М. : Прогресс, 2007. – 288 с.
32. Власова Н. О. Особливості та класифікація ресурсів підприємств роздрібної торгівлі / Н. О. Власова, В. Ю. Андросов // Вісник Львівської комерційної академії : зб. наук. праць. Серія : Торгівля, комерція, підприємництво. – 2013. – Вип. 15. – С. 12–16.
33. Войнаренко М. П. Інвестиційна діяльність як важливий елемент в системі управління / М. П. Войнаренко, Л. Бушовська // VI Ukrainian-Polish Scientific Dialogues : Conference Proceedings. International Scientific Conference, 21–24 October 2015, Khmelnytsky (Ukraine). Yaremsha : Khmelnytsky National University, 2015. – 169 p. – P. 121–122.

34. Войнаренко М. П. Інвестування сільськогосподарського машинобудування в імперативах розвитку вітчизняної економіки / М. П. Войнаренко // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. – 2016. – Т. 2, № 5. – С. 185–188.
35. Войнаренко М. П. Корпоративные ценные бумаги как инструмент инвестиционной привлекательности компаний : монографія / М. П. Войнаренко, А. Н. Асаул, Н. А. Пономарева, Р. А. Фалтинский. – СПб. : АНО «ИПЭВ», 2008. – 288 с.
36. Войнаренко М. П. Управління інвестиційною діяльністю промислових підприємств : монографія / М. П. Войнаренко, І. Ю. Єпіфанова. – Вінниця : ВНТУ, 2011. – 188 с.
37. Ворсовський О. Л. Теоретико-методологічні основи інвестиційного потенціалу підприємства / О. Л. Ворсовський // Інвестиції: практика та досвід. – 2007. – № 15. – С. 8–11.
38. Ворсовський О. Л. Фінансово-інвестиційні ресурси підприємств України / О. Л. Ворсовський // АгроСвіт. – 2010. – № 15. – С. 40–43.
39. Гаценко Л. В. Теорія зацікавлених сторін (стейкхолдерів): історія розвитку та проблемні питання для подальших досліджень / Л. В. Гаценко // Водний транспорт. – 2016. – Вип. 1. – С. 156–160.
40. Герасименко Ю. Ідентифікація стейкхолдерів підприємств та оцінка їхнього впливу: теоретичний аспект / Ю. Герасименко // Вісник ЖДТУ : Економіка, управління та адміністрування. – 2019. – № 1 (87). – С. 9–16.
41. Герасимчук З. В. Економічна сутність інвестиційної інфраструктури регіону / З. В. Герасимчук, Ю. А. Подерня-Масюк // Економічні науки : зб. наук. праць Луцьк. нац. техн. ун-ту. – 2008. – Ч. 2, № 5. – С. 6–14.
42. Герцик В. А. Ієрархічна структура організаційно-економічного механізму управління розподілом підприємства / В. А. Герцик // Культура народів Причорномор'я. – 2009. – № 172. – С. 22–24.
43. Герчикова І. Н. Менеджмент : учебник / І. Н. Герчикова. 3-є изд. перераб. и доп. – М. : Банки и биржи, ЮНИТИ, 1997. – 501 с.
44. Глубіш Л. Я. Система цінностей як базис формування економічних інтересів стейкхолдерів як вектор економічних ефектів від їх реалізації / Л. Я. Глубіш // Економіка і суспільство. – 2017. – № 9. – С. 171–175.

45. Гойко А. Ф. Методи оцінки ефективності інвестицій та пріоритетні напрямки їх реалізації / А. Ф. Гойко. – К. : Віра, 1999. – 320 с.
46. Головне управління статистики у Вінницькій області. Офіційний веб-сайт [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.vn.ukrstat.gov.ua>.
47. Гончар О. І. Оцінювання динаміки розвитку потенціалу машинобудівних підприємств України у контексті інтеграційних процесів / О. І. Гончар // Вісник КНУТД : Економічні науки. – 2015. – № 1. – С. 25–35.
48. Гораль Л. Т. Еволюція поняття «інвестиції»: сучасний період / Л. Т. Гораль, С. В. Король // Економічний аналіз : зб. наук. праць. – Тернопіль : ТНЕУ «Економічна думка», 2015. – Т. 22, № 2. – С. 20–26.
49. Григорук П. М. Методи побудови інтегрального показника / П. М. Григорук, І. С. Ткаченко // Бізнес Інформ. – 2012. – № 4. – С. 34–38.
50. Грідчина М. В. Про додану вартість як показник результатів діяльності сучасних корпорацій / М. В. Грідчина // Наукові праці МАУП. – 2013. – Вип. 1 (36). – С. 126–129.
51. Грішнова О. А. Економіка праці та соціально-трудові відносини : підручник / О. А. Грішнова. – К. : Знання, 2004. – 535 с.
52. Гросул В. А. Концепція стейкхолдерів в системі оцінки ефективності функціонування підприємства / В. А. Гросул, Н. Е. Аванесова // Вісник ЖДТУ. Серія : Економічні науки. – 2010. – № 2 (52) – С. 233–236.
53. Губанова Е. В. Развитие методов оценки эффективности бизнес-планов инвестиционных проектов / Е. В. Губанова // Вестник Калужского университета. – 2013. – № 3–4. – С. 30–37.
54. Гупало А. О. Визначення змісту понять «ефект», «ефективність» та «результативність» [Електронний ресурс] / А. О. Гупало. – Режим доступу : http://www.confcontact.com/20121221/3_gupalo.htm.
55. Добрынин А. И. Производительные силы человека : структуры и формы проявления / А. И. Добрынин, С. А. Дятлов, В. А. Коннов. – СПб. : Изд. УЭФ, 1992. – 214 с.
56. Довбенко В. І. Потенціал і розвиток підприємства : навч. посібник / В. І. Довбенко, В. М. Мельник. – Львів : Львівська політехніка, 2010. – 232 с.

57. Должанський І. З. Управління потенціалом підприємства : навч. посібник / І. З. Должанський, Т. О. Загорна, О. О. Удалих. – К. : Центр навчальної літератури, 2006 – 362 с.

58. Доллан Э. Дж. Рынок: микроэкономическая модель / Э. Дж. Доллан, Д. Е. Линдсей. – СПб. : Экономическая школа, 1992. – 492 с.

59. Дорошенко Т. В. Сутність інвестицій як економічної категорії / Т. В. Дорошенко // Фінанси України. – 2000. – № 11. – С. 114–118.

60. Дресвянніков Д. О. Формування інвестиційного потенціалу підприємства / Д. О. Дресвянніков // Вісник Приазовського державного технічного університету : зб. наукових праць. – Маріуполь : ПДТУ, 2016. – Вип. 31, т. 2. – С. 20–27.

61. Економічна енциклопедія: в 3 т. / Відп. ред. С. В. Мочерний. – К. : Академія, 2001. – Т. 2. – 848 с.

62. Економічна енциклопедія: в 3-х т. / Відп. ред. С. В. Мочерний. – К. : Академія, 2000. – Т. 1. – 864 с.

63. Економічна енциклопедія: в 3-х т. / Відп. ред. С. В. Мочерний. – К. : Академія, 2002. – Т. 3. – 952 с.

64. Енциклопедія бізнесмена, економіста, менеджера / [за ред. Романа Дяківа]. – К. : Міжнародна економічна фундація, 2000. – 450 с.

65. Єрмошенко М. М. Розвиток промисловості на інвестиційно-інноваційних засадах / М. М. Єрмошенко // Організаційно-економічні аспекти інноваційного оновлення національної економіки : колективна наукова монографія / За ред. М. М. Єрмошенка, С. А. Єрохіна. К. : НАУ, 2008. – С. 60–77.

66. Жучкова Г. А. Результативність діяльності підприємства: науково-методичні аспекти визначення [Електронний ресурс] / Г. А. Жучкова. – Режим доступу : <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=2517>.

67. Завадський Й. С. Управління сільськогосподарським виробництвом у системі АПК : підручник / Й. С. Завадський. – К. : Вища школа, 1992. – 367 с.

68. Закон України «Про інвестиційну діяльність» від 18.09.1991 року № 1561-ХІІ. Зі змінами від 03.10.2019 р. № 155-ІХ. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12>.

69. Замалетдинова Э. Н. Развитие институтов накопления человеческого капитала в современной российской экономике : автореф. дис. на соиск. науч. степени канд. эконом. наук : 08.00.01 «Экономическая

теорія» / Э. Н. Замалетдинова. – ЧОУ ВПО «Институт экономики, управления и права». – Казань, 2010. – 23 с.

70. Захарова О. В. Управління інвестуванням у людський капітал: методологія, оцінка, планування : монографія / О. В. Захарова. – Донецьк : ДВНЗ ДонНТУ, 2010. – 378 с.

71. Захарченко В. І. Інноваційний менеджмент: теорія і практика в умовах трансформації економіки : навч. посіб. / В. І. Захарченко, Н. М. Корсікова, М. М. Меркулов. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 448 с.

72. Здреник В. С. Інвестиційний потенціал: сутність поняття та проблеми оцінки / В. С. Здреник // Науковий вісник Ужгородського університету : Серія: Економіка. – 2016. – Вип. 1 (47), т. 1. – С. 363–367.

73. Ивасенко А. Г. История экономических учений : учеб. пособие [Электронный ресурс] / А. Г. Ивасенко, Я. И. Никонова, В. В. Казаков. – 3-е изд., стер. – М. : ФЛИНТА, 2015.– Режим доступа: <https://new.znaniium.com/catalog/product/1036431>.

74. Измалков С. Теория экономических механизмов (Нобелевская премия по экономике 2007 г.) / С. Измалков, К. Сонин, М. Юдкевич // Вопросы экономики. – 2008. – № 1. – С. 4–26.

75. Ищук А. С. Особенности и методика оценки эффективности финансовых вложений в человеческий капитал муниципального казенного учреждения / А. С. Ищук // Молодой ученый. – 2018. – № 24. – С. 135–139.

76. Іванілов О. С. Економіка підприємства : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / О. С. Іванілов. – К. : Центр учбової літератури, 2009. – 728 с.

77. Ілляшенко С. М. Управління інноваційним розвитком : навчальний посібник. – 2-ге вид., перероб. і доп. – Суми : Університетська книга; К. : Княгиня Ольга, 2005. – 324 с.

78. Ільницька Г. Я. Формування фінансово-економічного механізму управління підприємством / Г. Я. Ільницька // Науковий вісник. Український державний лісотехнічний університет : збірник науково-технічних праць. – 2004. – Вип. 14.7. – С. 291–294.

79. Инвестология: наука про інвестування : навч. посіб. / С. К. Реверчук, Н. Й. Реверчук, І. Г. Скоморович, М. Я. Блаженко, О. О. Сухий. – К. : Атіка, 2001. – 264 с.

80. Кавецкий В. В. Интеллектуальный капитал и конкурентоспособность предприятия / В. В. Кавецкий // Новости научной мысли

«2006». Экономические науки : материалы I Международной научно-практической конференции. – Днепропетровск : Наука и образование. – 2006. – Т. 1. – С. 19–21.

81. Кавецький В. В. Елементи управління ефективністю інвестицій окремих стейкхолдерів підприємства / В. В. Кавецький // Topical issues of the development of modern science. Abstracts of the 5th International scientific and practical conference. – Sofia, Bulgaria : ACCENT. – 2020. – P. 489–493.

82. Кавецький В. В. Базові моделі теорії людського капіталу / В. В. Кавецький // Дни науки – 2007. Экономические науки : материалы III Международной научно-практической конференции Днепропетровск : Наука и образование. – 2007. – Т. 1. – С. 70–76.

83. Кавецький В. В. Вплив кадрового забезпечення підприємства на його конкурентоспроможність [Електронний ресурс] / В. В. Кавецький // Матеріали XLVI науково-технічної конференції підрозділів ВНТУ. – Вінниця : ВНТУ, 2017. – Режим доступу: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-fm/all-fm-2017/paper/view/1966>.

84. Кавецький В. В. Ефективність інвестицій в людський капітал підприємства / В. В. Кавецький // Економіка: проблеми теорії та практики : зб. наук. праць. ДНУ. – 2008. – Вип. 237, Т. II. – С. 549–558.

85. Кавецький В. В. Інвестиції в інтелектуальний капітал підприємства на засадах стейкхолдерської теорії: сутність, класифікації, підходи до управління ефективністю інвестицій / В. В. Кавецький // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. – 2019. – № 6. – С. 82–88.

86. Кавецький В. В. Інвестиції в людський капітал підприємства / В. В. Кавецький // Економіка і управління : збірник наук. праць професорсько-викладацького, студентського, магістерського та аспірантського складу. – Вінниця : ВНТУ, 2006. – С. 59–60.

87. Кавецький В. В. Інвестиції в людський капітал та його формування / В. В. Кавецький // Ключевые аспекты научной деятельности «2007». Экономические науки : материалы II Международной научно-практической конф. – Днепропетровск : Наука и образование. – 2007. – Т. 1. – С. 60–66.

88. Кавецький В. В. Інвестиції в людський капітал як можливість управління трудовими ресурсами / В. В. Кавецький // Розвиток наукових досліджень «2005» : матеріали міжнародної науково-практичної

конф., м. Полтава, 7–9 листопада 2005 р. – Полтава : ІнтерГрафіка. – 2005. – Т. 9. – С. 122–124.

89. Кавецький В. В. Інвестиції в людський капітал: основні принципи та особливості / В. В. Кавецький // Вісник Хмельницького національного університету. – 2007. – Т. 2, № 3. – С. 171–174.

90. Кавецький В. В. Інтелектуальний капітал комерційної організації як об'єкт дослідження / В. В. Кавецький // Економіка: проблеми теорії та практики : збірник наукових праць. ДНУ, 2007. – Вип. 225, т. III. – С. 768–779.

91. Кавецький В. В. Класифікація компонентів та шляхи підвищення рівня людського капіталу підприємства / В. В. Кавецький // Вісник Вінницького політехнічного інституту. – 2011. – № 1. – С. 49–55.

92. Кавецький В. В. Конкурентоспроможність і людський капітал промислового підприємства / В. В. Кавецький // Вісник Хмельницького національного університету. – 2008. – № 3. – С. 54–61.

93. Кавецький В. В. Конкурентоспроможність підприємства у світлі реалізації інтелектуального капіталу / В. В. Кавецький // Вісник Вінницького політехнічного інституту. – 2008. – № 2. – С. 24–30.

94. Кавецький В. В. Конкурентоспроможність промислового підприємства у світлі людського капіталу / В. В. Кавецький // Вісник Донецького університету, серія В : економіка і право. – 2007. – Вип. 1. – С. 215–226.

95. Кавецький В. В. Людський капітал соціорівня та його конструкт / В. В. Кавецький // Економіка, облік, фінанси та право: стратегічні пріоритети розвитку в умовах глобалізації : зб. тез доп. міжнар. наук.-практ. конф. – Полтава : ЦФЕНД, 2019. – Ч. 4. – С. 35–37.

96. Кавецький В. В. Людський капітал як компонент безпеки функціонування підприємства у контексті стейкхолдерської теорії. / В. В. Кавецький // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. – 2018. – Т. 2, № 6. – С. 169–174.

97. Кавецький В. В. Людський та інтелектуальний капітал як компоненти економічної безпеки підприємства. / В. В. Кавецький // Теорія та практика сучасного підприємства в контексті парадигми економічної безпеки : матеріали VI регіональної науково-практичної конференції. – Вінниця : ВНТУ, 2010. – С. 342–347.

98. Кавецький В. В. Модель оцінювання людського капіталу підприємства [Електронний ресурс] / В. В. Кавецький // Матеріали XLV науково-технічної конференції підрозділів ВНТУ. – Вінниця : ВНТУ,

2016. – Режим доступу: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-fm/all-fm-2016/paper/view/447>.

99. Кавецький В. В. Моделювання доцільності інвестицій в людський капітал підприємства [Електронний ресурс] / В. В. Кавецький // Матеріали XLVIII науково-технічної конференції підрозділів ВНТУ. – Вінниця : ВНТУ, 2019. – Режим доступу: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-fm/all-fm-2019/paper/view/6636>.

100. Кавецький В. В. Необхідність і підходи до оцінювання інтелектуального капіталу / В. В. Кавецький // Наукові дослідження – теорія та експеримент «2007» : матеріали третьої міжнар. наук.-практ. конф. – Полтава : ІнтерГрафіка, 2007. – Т. 8. – С. 116–120.

101. Кавецький В. В. Основні показники при оцінюванні інтелектуального капіталу підприємства / В. В. Кавецький // Актуальні проблеми теорії і практики менеджменту в умовах трансформації економіки : зб. тез міжвузівської наук.-практ. конф. – Рівне : НУВГП, 2007. – С. 30–31.

102. Кавецький В. В. Особливості інвестування в людський капітал підприємства / В. В. Кавецький // Наукові дослідження – теорія та експеримент «2006» : матеріали другої міжнародної науково-практичної конференції. – Полтава : ІнтерГрафіка, 2006. – Т. 9. – С. 96–100.

103. Кавецький В. В. Стратегія формування і розвитку інтелектуального капіталу шляхом збалансованих інвестицій / В. В. Кавецький // Вісник Східноєвропейського університету економіки і менеджменту. Серія: економіка і менеджмент. – 2010. – № 2 (8). – С. 15–22.

104. Кавецький В. В. Управління організаційними знаннями як засіб формування інтелектуального капіталу організації / В. В. Кавецький // Проблеми формування конкурентоспроможності підприємств за умов нестабільності світової економіки : матеріали доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції. – Вінниця : УНІВЕРСУМ-Вінниця, 2009. – С. 162–167.

105. Кавецький В. В. Формування інтелектуального капіталу і інтелектуального ресурсу підприємства / В. В. Кавецький // Розвиток наукових досліджень «2006» : матеріали другої міжнародної науково-практичної конференції. – Полтава : ІнтерГрафіка, 2006. – Т. 9. – С. 108–113.

106. Кавецький В. В. Формування людського та інтелектуального капіталу – сучасні фактори конкурентоздатності підприємств / В. В. Кавецький // Научная индустрия европейского континента

«2006» : материалы I Международной научно-практической конференции. – Днепропетровск : Наука и образование, 2006. – Т. 1. – С. 49–51.

107. Кавецький В. В. Формування моделі оцінювання інтелектуальної праці персоналу підприємства / В. В. Кавецький // Тенденції управління фінансовими та інноваційними процесами в умовах ринкових перетворень : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. – Вінниця : ВНТУ, 2012. – С. 297–300.

108. Кавецький В. В. Людський капітал та гуманізація і гуманітаризація вищої професійної освіти [Електронний ресурс] / В. В. Кавецький, Н. В. Сачанюк-Кавецька // Гуманізм та освіта : матеріали ІХ міжнар. науково-практичної конференції. – Вінниця. – 2008. – Режим доступу : <http://conf.vntu.edu.ua/humed/2008/txt/Kawezki.php>.

109. Каленюк І. С. Інтелектуальний капітал: проблеми визначення та структуризації / І. С. Каленюк // Науковий вісник ЧДІЕУ. – 2008. – № 1. – С. 4–17.

110. Кармов Р. А. Инвестиционный потенциал и социально экономические условия его реализации в трансформируемой экономике: автореф. дис. на соискание науч. степени канд. экон. наук: 08.00 01 / Р. А. Кармов. – М. : Институт экономики РАН, 2007. – 25 с.

111. Касич А. О. Нові підходи до методики аналізу інвестиційної діяльності [Електронний ресурс] / А. О. Касич. – Режим доступу : <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=495>.

112. Касьян Л. Е. Взаємозв'язок ефективності та результативності в управлінні підприємствами / Л. Е. Касьян // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. – 2015. – № 3(1). – С. 42–45.

113. Катасонов В. Ю. Инвестиционный потенциал экономики: механизмы формирования и использования / В. Ю. Катасонов. – М. : Анкил, 2005. – 328 с.

114. Кейнс Дж. М. Общая теория занятости процентов и денег / Дж. Кейнс // Антология экономической классики – М. : Эксо, 2007. – Т. 2. – 960 с.

115. Класифікація видів економічної діяльності за КВЕД 2010. [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://kved.ukrstat.gov.ua/KVED2010/kv10_i.html.

116. Классика экономической мысли: Сочинения / В. Петти, А. Смит, Д. Рикардо, Дж. Кейнс, М. Фридмен. – М. : ЭКСМО-Пресс, 2000. – 753 с.

117. Климаш Н. І. Науково-теоретичні аспекти сутності понять «ефективність» та «результативність» / Н. І. Климаш // Наукові праці НУХТ. – 2009. – № 28. – С. 124–125.

118. Ковтуненко К. В. Стратегія вибору альтернативного джерела фінансування інноваційної діяльності підприємства / К. В. Ковтуненко, О. В. Нестеренко // Modern economics. – 2017. – № 5. – С. 36–49.

119. Краснокутська Н. С. Теорія зацікавлених сторін: основні положення та сфери дослідження / Н. С. Краснокутська, Я. С. Ришкова // Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг. – 2014. – Вип. 1. С. 96–104.

120. Круш П. В. Внутрішній економічний механізм підприємства : навч. посіб. / П. В. Круш, С. О. Тульчинська, Р. В. Тульчинський. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 206 с.

121. Кульман Анри. Экономические механизмы / Анри Кульман. – М. : Прогресс-Универс, 1993. – 192 с.

122. Кухта П. Трактатування поняття «Інвестиції»: класичний і сучасний підходи / П. Кухта // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка. – 2011. – Вип. 121–122. – С. 29–33.

123. Кучерук Т. Ю. Економічне обґрунтування комплексної оцінки інвестиційного потенціалу авіапідприємства / Т. Ю. Кучерук, О. М. Вовк // Економіка. Фінанси. Право. – 2008. – № 3. – С. 11–15.

124. Лазарева Н. О. Гносеологічні аспекти ефективності діяльності підприємства / Н. О. Лазарева, А. Г. Гончарук // Економічний форум. – 2015. – № 2. – С. 216–222.

125. Латфуллин Г. Р. Теория организации : учебник для вузов / Г. Р. Латфуллин, А. В. Райченко. – СПб, 2004. – 395 с.

126. Левченко Ю. Г. Методичні підходи до визначення ефективності господарської діяльності підприємства / Ю. Г. Левченко, Н. А. Шекмар // Науковий вісник Ужгородського університету : Серія : Економіка. – Ужгород : УжНУ «Говерла», 2011. – Вип. 32. – С. 130–137.

127. Левчинський Д. Л. Суть та економічна природа інвестицій і інвестиційного процесу / Д. Л. Левчинський // Механізм регулювання економіки. – 2011. – № 2. – С. 131–139.

128. Лігоненко Л. О. Дискусійні питання щодо трактування сутності та співвідношення понять «ефективність» і «результативність»

управління підприємством / Л. О. Лігоненко // Актуальні проблеми економіки. – 2008. – № 10 (88). – С. 207–216.

129. Літвінов О. С. Сутність та види механізмів в економіці / О. С. Літвінов, С. М. Капталан // Електронне фахове видання «Східна Європа: економіка, бізнес та управління». – 2017. – №11. – С. 141–144.

130. Лукашевич В. В. Основы управления персоналом : учебное пособие / В. В. Лукашевич. – М. : КНОРУС, 2007. – 232 с.

131. Любохинець Л. С. Історія політичних та економічних вчень : навч. посібник / Л. С. Любохинець, В. М. Шавкун, Л. М. Бабич – К. : Центр учбової літератури, 2013. – 294 с.

132. Мазурок П. П. Історія економічних учень у запитаннях та відповідях : навч. посіб. / П. П. Мазурок. – 2-ге вид., стер. – К. : Знання, 2006. – 477 с.

133. Макконнелл К. Р. Экономикс: принципы, проблемы и политика / К. Р. Макконнелл, С. Л. Брю. – М. : ИНФРА-М, 2003. – 972 с.

134. Мамотенко Д. Ю. Оцінка ефективності інвестиційних проєктів / Д. Ю. Мамотенко // Вісн. Нац. ун-ту «Львів. політехніка». – 2008. – № 628. – С. 209–215.

135. Марголин А. М. Методы государственного регулирования процесса преодоления инвестиционного кризиса в реальном секторе экономики / А. М. Марголин, А. Я. Быстрыков. – Челябинск : Южно-Урал. книж. изд-во, 1998. – 324 с.

136. Маркс К. Капитал. Критика политической экономии. Т. 2. Кн. 2. Процесс обращения капитала / К. Маркс. – М. : Политиздат, 1984. – 650 с.

137. Маркс К. Капитал: в 3 т. / К. Маркс. – М. : Политиздат, 1983. – Т. 1 : Процесс производства капитала. – 556 с.

138. Марущак Н. П. Людський капітал як фактор розвитку економіки України [Електронний ресурс] / Н. П. Марущак. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/SND/Economics/14_maruschak%20n.p..doc.htm

139. Маршалл А. Принципы экономической науки / А. Маршалл. – М. : Прогресс «Универс», 1993. – Т. 2. – 994 с.

140. Машинобудівна галузь в Україні: потенціал та можливості для розширення експорту на період до 2021 року (аналітичний звіт) [Електронний ресурс] Київ : УКРПРОМЗОВНІШЕКСПЕРТИЗА, 2019. – Режим доступу: <http://www.me.gov.ua/Documents/Print?lang=uk-UA&id=f168fec7-9677-4ef1-9863-89b3cfa562ad>.

141. Мельничук Д. П. Людський капітал: пріоритети модернізації суспільства у контексті поліпшення якості життя населення : монографія / Д. П. Мельничук. – Житомир : Полісся, 2015. – 564 с.

142. Мельничук Д. П. Людський капітал: пріоритети модернізації суспільства у контексті поліпшення якості життя населення : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра екон. наук : 08.00.07 / Д. П. Мельничук ; Ін-т демографії та соц. досліджень ім. М. В. Птухи. – К. 2015. – 40 с.

143. Мирошніченко Ю. О. Модель взаємодії стейкхолдерів у реальному секторі економіки України в контексті КСВ / Ю. О. Мирошніченко, А. В. Бондар // Східна Європа: Економіка, бізнес та управління. – 2018. – Вип. 5. – С. 71–74.

144. Мойсеєнко І. П. Інвестування : навч. посібник / І. П. Мойсеєнко. – К. : Знання, 2006. – 490 с.

145. Мороз О. В. Розвиток процесів забезпечення інвестування підприємств сільськогосподарського машинобудування : монографія / О. В. Мороз, Н. П. Карачина, А. В. Вітюк. – Вінниця : ВНТУ, 2019. – 184 с.

146. Морщенок Т. С. Огляд підходів до визначення економічної сутності поняття «ефективність» / Т. С. Морщенок // Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії. – 2016. – Вип. 1. – С. 7–13.

147. Москаленко В. П. Фінансово-економічний механізм промислового підприємства / В. П. Москаленко, О. В. Шипрунова. – Суми : Довкілля, 2003. – 176 с.

148. Мочерний С. В. Економічна теорія / С. В. Мочерний. – К. : Академія, 2003. – 656 с.

149. Мочерний С. В. Основи економічних знань / С. В. Мочерний. – К. : Академія, 2000. – 303 с.

150. Музиченко Т. О. Інвестиції та інвестиційна діяльність: понятійний апарат / Т. О. Музиченко // Сталий розвиток економіки. – 2014. – № 3 (25). – С. 161–167.

151. Нижник В. М. Соціальна політика у формуванні антикризових напрямів підвищення людського потенціалу України / В. М. Нижник // Вісн. Хмельниц. нац. ун-ту. Екон. науки. – 2010. – Т. 2, № 6. – С. 7–11.

152. Николаев М. А. Методология построения механизма управления инвестиционной деятельностью в регионе / М. А. Николаев,

Д. П. Малышев // Вестник Псковского государственного университета. Серия: Экономика. Право. Управление. – 2014. – № 4. – С. 3–17.

153. Ніколайчук В. М. Управління людським капіталом за умов розвитку економіки знань: проблеми теорії та практики: монографія / В. М. Ніколайчук. – Хмельницький : ХНУ, 2012. – 201 с.

154. Нохріна Л. А. Алгоритм ідентифікації груп стейкхолдерів [Електронний ресурс] / Л. А. Нохріна. – Режим доступу : <http://eprints.kname.edu.ua/40107/1/168-175.pdf>.

155. Овчаренко Є. І. Методологія формування та узгодження цілей у системі економічної безпеки підприємства : дис. на здобуття наук. ступ. д-ра екон. наук : 08.00.04, 21.04.02 / Є. І. Овчаренко. – Сєверодонецьк, 2015. – 631 с.

156. Оксфордский толковый словарь английского языка [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://www.lexico.com/definition/efficiency>.

157. Олексюк О. І. Економіка результативності : монографія / О. І. Олексюк. – К. : КНЕУ, 2008. – 362 с.

158. Олексюк О. І. Технологія оцінки результативності діяльності підприємства / О. І. Олексюк // Збірник наукових праць ЧДТУ. Серія: Економічні науки. – Черкаси : ЧДТУ, 2009. – Вип. 22, т. 2. – С. 169–173.

159. Орлов О. А. Проблемы оценки инновационных проектов в машиностроении / О. А. Орлов // Актуальні проблеми економіки. – 2015. – № 1. (163). – С. 43–51.

160. Основи економічної теорії / за ред. С. В. Мочерного. – Тернопіль : Тарнекс, 1993. – 688 с.

161. Островская Е. П. Триалектика как метод мышления / Е. П. Островская // Вопросы культурологии. – 2009. – № 2. – С. 85–86.

162. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.

163. Партин Г. О. Контролінг відносин підприємства з основними стейкхолдерами / Г. О. Партин, А. Г. Загородній // Актуальні проблеми економіки. – 2016. – № 12. – С. 167–179.

164. Перерва П. Г. Ефективність як економічна категорія / П. Г. Перерва, А. В. Кравчук // Вісник Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» (економічні науки) : зб. наук. пр. – Харків : НТУ «ХПІ», 2018. – № 15 (1291). – С. 137–143.

165. Пересада А. А. Основы инвестиционной деятельности / А. А. Пересада. – К. : Либра, 1996. – 344 с.

166. Петров М. А. Теория заинтересованных сторон: пути практического применения / М. А. Петров // Вестник СПбГУ. Сер. 8. – 2004. – № 2. – С. 51–68.

167. Петти У. Экономические и статистические работы [Электронный ресурс] / У. Петти. – М. : Соцэкгиз, 1940. – Режим доступа : <https://laws.studio/ekonomiki-istoriya/ekonomicheskie-statisticheskie-raboty.html>.

168. Плаксина Є. М. Класифікація форм і видів інвестицій та їх особливості. / Є. М. Плаксина // Вісник Донецького національного університету. Серія В. Економіка і право. – 2013. – № 2. – С. 210–214.

169. Поліщук Н. В. Генезис авторських підходів до розв'язання проблеми оцінювання дієвості функціонування складних систем за допомогою складових результативності / Н. В. Поліщук, В. О Ярмоленко // Економіка ХХІ сторіччя: проблеми та шляхи їх вирішення : монографія / За заг. ред. Г. О. Дорошенко, М. С. Пашкевич – Д. : НГУ, 2014. – 394 с. – С. 359–369.

170. Поліщук Н. В. Функціонування економічних систем: моделі складових результативності : монографія / Н. В. Поліщук. – Вінниця : ВНАУ, 2010. – 396 с.

171. Поліщук Н. В. Математичні методи економічного аналізу: теорія і практика : навчальний посібник / Н. В. Поліщук, Ю. Ю. Буреніков. – Вінниця : ФОП Барановська Т. П., 2013. – 292 с.

172. Пономаренко Т. М. Ефект, ефективність і результативність діяльності підприємства / Т. М. Пономаренко // Наукові праці Національного університету харчових технологій. – 2014. – № 3, Т. 20. – С. 115–122.

173. Поплавська О. В. Роль стейкхолдерів у діяльності підприємства / О. В. Поплавська // Вісник Одеського національного університету. Серія : Економіка. – 2017. – Т. 22, вип. 12 (65). – С. 114–118.

174. Промисловий потенціал України: проблеми та перспективи структурно-інноваційних трансформацій / Відп. ред. Ю. В. Кіндзерський. – К. : Ін-т економіки та прогнозування НАН України, 2007. – 408 с.

175. Ремешевська І. В. Ідентифікація стейкхолдерів проектів впровадження системи екологічного менеджменту у муніципальних утвореннях / І. В. Ремешевська, Н. В. Гурець // Вісник Національного

технічного університету «ХПІ». Сер. : Стратегічне управління, управління портфелями, програмами та проектами. – Харків : НТУ «ХПІ», 2019. – № 1 (1326). – С. 63–70.

176. Рзаєва Т. Г. Аналіз результативності діяльності підприємства: кількісні та якісні аспекти / Т. Г. Рзаєва, Ю. А. Демчук // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. – 2015. – № 2 (1). – С. 52–57.

177. Рикардо Д. Начала политической экономии и налогового обложения. Избранное / Д. Рикардо ; пер. с англ. Ключкин П. Н. – М. : ЭКСМО, 2007. – 960 с.

178. Руденко М. В. Управління підприємствами з урахуванням позицій зацікавлених сторін / М. В. Руденко // Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки. – 2016. – Вип. 29. – С. 103–109.

179. Савіна Г. Г. Визначення основних перешкод залучення інвестицій в економіку України у контексті світового досвіду / Г. Г. Савіна, Ю. Г. Гришаєва. – Донецьк : ДонНУ, 2010. – С. 386–392.

180. Секторальна експортна стратегія машинобудування: аналітична довідка. – Київ, 2018. – 86 с.

181. Семенов А. Г. Оцінка ефективності від впровадження інвестиційного проекту / А. Г. Семенов, С. А. Король // Вісник економічної науки України. – 2013. – № 1. – С. 155–159.

182. Сириченко Н. С. Економічна сутність і класифікація інвестицій в умовах глобальних трансформацій / Н. С. Сириченко // Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія «Економіка». – Мукачево : Карпатська вежа, 2015. – Вип. 2 (4), ч. 1. – С. 263–269.

183. Смачило В. В. Процедура аналізу стейкхолдерів підприємства / В. В. Смачило, О. М. Колмакова, Ю. В. Коломієць // Економіка і суспільство. – 2017. – Вип. 12. – С. 348–353.

184. Смит А. Исследование о природе и причинах богатства народов / А. Смит. – М. : Эксмо, 2007. – 960 с.

185. Сорока Л. М. Економічна сутність інвестицій та теоретичні основи інвестування [Електронний ресурс] / Л. М. Сорока // Ефективна економіка. – 2014. – № 2. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2014_2_78.

186. Стадник В. В. Менеджмент : підручник / В. В. Стадник, М. А. Йохна. – 2-ге вид. випр. і доп. – К. : Академвидав, 2007. – 472 с.

187. Стадник В. В. Стан і чинники економічної динаміки підприємств машинобудування України / В. В. Стадник, О. В. Головчук, Ю. О. Головчук // Проблеми економіки. – 2017. – № 2. – С. 140–148.

188. Стратегія збалансованого регіонального розвитку Вінницької області на період до 2020 року (нова редакція) [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.vin.gov.ua/invest/rehionalni-prohramy-rozvytku/624-stratehiia-zbalansovanoho-rehionalnoho-rozvytku-vinnytskoi-oblasti-na-period-do-2020-roku-nova-redaktsiia>.

189. Стюарт Т. Интеллектуальный капитал. Новый источник богатства организаций / Т. Стюарт ; пер. с англ. В. Ноздриной. – М. : Поколение, 2007. – 368 с.

190. Тесленок І. М. Сучасні підходи до визначення результативності управління підприємством / І. М. Тесленок, О. В. Михайлова, О. П. Богаченко // Економічний вісник Донбасу. – 2012. – № 1 (27). – С. 208–212.

191. Типовая методика определения экономической эффективности капитальных вложений, 1969 [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.niec.ru/Met/met009.htm>.

192. Ткаченко В. В. Аналіз методик оцінки податкового навантаження підприємств / В. В. Ткаченко // Бізнес Інформ. – 2012. – № 10. – С. 215–220.

193. Туріяньська М. М. Інвестиційні джерела : монографія / М. М. Туріяньська. – Донецьк : Юго Восток, 2004. – 317 с.

194. Файоль А. Общее и промышленное управление [Електронний ресурс] / А. Файоль ; пер. Б. В. Бабина-Кореня. – М. : Центральный институт труда, 1923. – 122 с. – Режим доступу : <https://dlib.rsl.ru/viewer/01007987755#?page=1>.

195. Федонін О. С. Потенціал підприємства : формування та оцінка : навч. посіб. / О. С. Федонін, І. М. Рєпіна, О. І. Олексик. – К. : КНЕУ, 2006. – 316 с.

196. Филлипс Дж. Оценка эффективности программ обучения персонала / Дж. Филлипс, П. Филлипс, Т. Ходжес. – М. : Эксмо, 2005. – 14 с.

197. Фитц-енц Я. Рентабельность инвестиций в персонал: измерение экономической ценности персонала / Я. Фитц-енц. – М. : Вершина, 2006. – 320 с.

198. Форд Г. Моя жизнь, мои достижения / Генри Форд ; пер. с англ. Е. А. Кочерина. – М. : Э, 2016. – 224 с.

199. Харрингтон Дж. Совершенство управления процессами / Дж. Харрингтон. – М. : Стандарты и качество, 2007. – 192 с.

200. Хачатрян В. В. Реалізація підприємницького потенціалу підприємств на зовнішньому ринку за сучасних умов глобалізації та інтеграції / В. В. Хачатрян // Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія : Економічні науки. – 2017. – № 4. – С. 146–151.

201. Хлобистов Є. В. Фінансові механізми екологічної політики / Є. В. Хлобистов // Стратегія розвитку України (економіка, соціологія, право). – К. : НАНУ, 2004. – С. 744–752.

202. Хованов Н. В. «Аристотелевская» модель производства / Н. В. Хованов // Экономическая наука и С.-Петербургский государственный университет: история и современность : тезисы докладов и выступлений Всерос. науч. конф. – СПб. : СПбГУ, 1999.

203. Хоменко Л. М. Основні види винагороди як найважливішого стимулу до підвищення інноваційної активності працівників підприємства / Л. М. Хоменко // Маркетинг і менеджмент інновацій. – 2011. – Т. 2, № 3. – С. 102–109.

204. Хорошильцева Н. Исследование структуры мотивации специалистов при построении системы оплаты труда [Электронный ресурс] / Н. Хорошильцева. – Режим доступа : <http://www.cfin.ru/management/people/horosh.shtml>.

205. Хрущ Н. А. Інвестиційна діяльність: сучасні стратегії і технології : монографія / Н. А. Хрущ. – Хмельницький : ХНУ, 2004. – 309 с.

206. Царёв В. В. Оценка экономической эффективности инвестиций / В. В. Царёв. – СПб. : Питер, 2004. – 464 с.

207. Чайка Ю. Механізми структурного розвитку національної економіки / Ю. Чайка // Вісник Київського національного торговельно-економічного університету. – 2011. – № 3. – С. 30–41.

208. Человеческий капитал: содержание и виды, оценка и стимулирование : монография / В. Т. Смирнов, И. В. Сошников, В. И. Романчин, И. В. Скоблякова. – М. : Машиностроение-1, Орел : ОрелГТУ, 2005. – 513 с.

209. Черваньов Д. М. Менеджмент інвестиційної діяльності підприємств / Д. М. Черваньов. – К. : Знання-Прес, 2003. – 622 с.

210. Череп А. В. Врахування інтересів стейкхолдерів при управлінні ефективністю діяльності підприємства / А. В. Череп, С. В. Северина // Міжнародна економічна політика. – 2012. – Ч. 1. – С. 596–602.

211. Череп А. В. Ефективність як економічна категорія [Електронний ресурс] / А. В. Череп, Є. М. Стрілець // Ефективна економіка. – 2013. – № 1. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2013_1_26.

212. Череп А. В. Інвестознавство : навчальний посібник / А. В. Череп. – К. : Кондор, 2006. – 398 с.

213. Чорна Л. О. Стратегічне управління конкурентоспроможністю підприємства – система взаємозв'язку якісних та кількісних показників розвитку / Л. О. Чорна, Н. Ю. Чорна // Інвестиції: практика та досвід. – 2015. – № 3. – С. 15–18.

214. Чуприна О. О. Управління ризиками при здійсненні інвестицій в інтелектуальний капітал підприємств / О. О. Чуприна // Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого». – 2014. – № 3 (18) – С. 100–112.

215. Шарапов О. Д. Економічна кібернетика : навч. посібник / О. Д. Шарапов, В. Д. Дербенцев, Д. Є. Семьонов. – К. : КНЕУ, 2004. – 231 с.

216. Шарп Уильям Ф. Инвестиции / Уильям Ф. Шарп, Г. Александер, Дж. Бейли. – М. : Инфра-М, 1998. – 1028 с.

217. Шатун В. Т. Основи менеджменту : навчальний посібник / В. Т. Шатун. – Миколаїв : МДГУ ім. Петра Могили, 2006. – 376 с.

218. Шевченко С. Ю. Економічна сутність інвестицій та інвестиційної діяльності / С. Ю. Шевченко // Інвестиції: практика та досвід. – 2010. – № 1. – С. 7–10.

219. Шихвердиев А. П. Управление человеческим капиталом как фактор обеспечения корпоративной безопасности предприятия / А. П. Шихвердиев. – Сыктывкар : СыктГУ, 2012. – 136 с.

220. Шумпетер Й. Теория экономического развития (Исследование предпринимательской прибыли, капитала, кредита, процента и цикла конъюнктуры) / Й. Шумпетер. – М. : Прогресс, 1982. – 454 с.

221. Щукін Б. М. Інвестування : курс лекцій / Б. М. Щукін. – Київ : МАУП, 2004. – 216 с.

222. Эмерсон Г. Двенадцать принципов производительности / Г. Эмерсон. – М. : Бизнес-информ, 1997. – 198 с.

223. Яременко О. В. Економічна сутність інвестицій та основні поняття інвестиційної діяльності / О. В. Яременко // Економіка промисловості. – 2012. – № 1–2. – С. 79–85.

224. Ярмоленко В. А. Измерение результативности труда на основе стоимостных показателей / В. А. Ярмоленко, Н. В. Полищук // Хранение и переработка сельхозсырья. – 1996. – № 2. – С. 10–12.

225. Ярмоленко В. О. Вимірювання ефективності процесу функціонування системи з одночасним урахуванням його ефективності у класичному розумінні й коефіцієнта корисної дії: енергетичний аспект / В. О. Ярмоленко, Н. В. Буреннікова // Проблеми економіки. – 2019. – № 3. – С. 178–185.

226. Ярмоленко В. О. Моделювання взаємозв'язку складових частин чистого продукту / В. О. Ярмоленко, Н. В. Поліщук // Придніпровський науковий вісник. Економіка. – 1998. – № 99 (166). – С. 96–104.

227. Ярмоленко В. О. Вимірювання ефективності процесів функціонування компонент системи на основі моделей складових результативності: енергетичний аспект / В. О. Ярмоленко, Н. В. Буреннікова // Бізнес Інформ. – 2019. – № 12. – С. 102–110.

228. Ярмоленко В. О. Складові результативності функціонування складних систем як об'єкти моделювання / В. О. Ярмоленко, Н. В. Поліщук // Вісник Черкаського університету. Серія: Економічні науки. – 2012. – № 33 (246). – С. 86–93.

229. Ярмоленко В. О. Теоретико-прикладні аспекти управління ефективністю інвестицій промислових підприємств з позицій стейкхолдерської теорії: сутність, показники / В. О. Ярмоленко, Н. В. Буреннікова, В. В. Кавецький // Бізнес Інформ. – 2020. – № 1. – С. 218–229.

230. A Guide to the Project Management Body of Knowledge: PMBOK (®) Guide. 6th edition. Project Management Institute, 2017. – 725 p.

231. AccountAbility Releases Global Standard in Stakeholder Engagement [Електронний ресурс] AccountAbility New York, November 16, 2015. – Режим доступу : https://www.accountability.org/wp-content/uploads/2016/10/AA1000SES_2015.pdf.

232. Ben-Porath Y. The Production of Human Capital and the Life Cycle of Earnings / Y. Ben-Porath // The Journal of Political Economy. – 1967. – August.

233. Bowen H. R. Investment in Human Capital and Economic Growth / H. R. Bowen // Perspectives on Economic Growth. – N.-Y., 1968.

234. Carroll A. Business & society: Ethics and stakeholder management / A. Carroll. – Cincinnati, OH: South-Western Publishing, 1989.

235. Castro-Casal, C. Human resources retention and knowledge transfer in mergers and acquisitions / C. Castro-Casal, E. Neira-Fontela, M. Alvarez-Perez // Journal of Management & Organization. – 2013. – № 19 (2). – P. 188–209.

236. Clarkson M. B. E. A stakeholder framework of analyzing and evaluating corporate social performance / M. B. E. Clarkson // Academy of Management Review. – 1995. – №20 (1). – P. 92–117.

237. Donaldson T. The Stakeholder Theory of the Corporation: Concepts, Evidence, and Implications / T. Donaldson, L. Preston // Academy of Management Review. – 1997. – № 1. – P. 65–66.

238. EPIC: Embankment Project for Inclusive Capitalism report [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.epic-value.com/#report>.

239. Fontaine C. The stakeholder theory [Електронний ресурс] / C. Fontaine, A. Haarman, S. Schmid. Research Paper. Bordeaux, France: Edalys Développement Durable et Responsabilité d'Enterprise, 2006. – Режим доступу : <https://pdfs.semanticscholar.org/>.

240. Freeman R. Edward. Strategic Management: A stakeholder approach / R. Edward Freeman. – Boston : Pitman, 1984. – 276 p.

241. Freeman R. E. The politics of stakeholder theory: Some future directions / R. E. Freeman // Business Ethics Quarterly. – 1994. – № 4 (4). – P. 409 – 421.

242. Friedman A. Developing Stakeholder Theory [Електронний ресурс] / A. Friedman, S. Miles // Journal of Management Studies. – 2002. – № 39. – P. 1–21. – Режим доступу : <https://www.researchgate.net/publication/227375374>.

243. Gianaris N. V. Contemporary Economic Systems: A Regional and Country Approach / N. V. Gianaris. – Westport; London : Praeger, 1993. – 196 p.

244. Gregory P. R. Comparative Economic Systems / P. R. Gregory, R. C. Stuart. – 2nd ed. – Boston etc. : Houghton Mifflin, 1985. – 575 p.

245. Kavetskiy V. Investment efficiency management of machine-building enterprises: the impact of a agreed purpose / V. Kavetskiy. Professional competencies and educational innovations in the knowledge economy: collective monograph [Editors Lyubomira Popova, Mariana

Petrova]. – Veliko Tarnovo, Bulgaria : Publishing House ACCESS PRESS, 2020. – P. 292–302.

246. Kavetskiy V. V. Industrial enterprises investment: some aspects of stakeholder theory in the context of intellectual capital / V. V. Kavetskiy // Modern engineering and innovative technologies. – 2019. – № 10. – P. 2. – P. 40–44.

247. Laplume André O. Stakeholder Theory: Reviewing a Theory That Moves Us / Laplume André O., Sonpar Karan, Litz Reginald // Journal of management : JOM. – Thousand Oaks, Calif : Sage Publ. – 2008. – № 6. – Vol. 34. – P. 1152–1189.

248. Machlup F. The Economics of Information and Human Capital / F. Machlup. – Princeton, 1984. – 666 p.

249. Maheshwari G. C. The Stakeholder Model for Water Resource Projects / G. Maheshwari, B. R. K. Pillai // Vikalpa. – 2004. – № 29(1). – P. 63–82.

250. Manual for Evaluation of Industrial Project. UNIDO: Vienna, 1986. – 139 p.

251. Mill J. Principles of political Economy [Електронний ресурс] / J. Mill. – L., 1920. – Режим доступу : <https://oll.libertyfund.org/titles/mill-principles-of-political-economy-ashley-ed>.

252. Mitchel R. K. Towards a theory of stakeholders identification and salience: defining the principle of who and what really counts / R. K. Mitchel, J. D. Wood, B. R. Agle // Academy of Management Review. – 1997. – № 4. – V. 22. – P. 853 – 887.

253. Newbould G. Successful Business Politics / G. Newbould and G. Luffman. – Gower, London, 1989. – 78 p.

254. Nilsson P. Managing stakeholder requirements in a product modelling system / Patrik Nilsson & Björn Fagerström // Computers in Industry. – 2006. – № 57. – P. 167–177.

255. Park H. S. Exploring a Process Model for Stakeholder Management [Електронний ресурс] / H. S. Park and Y. H. Lee // Public Relations Journal. – 2016. – № 9 (4). – Режим доступу : <http://prjournal.instituteforpr.org/wpcontent/uploads/2016v09n04PatkLee.pdf>.

256. Phillips R. Strategy, stakeholders and managerial discretion / R. Phillips, S. Berman, H. Elms, M. Johnson-Cramer // Strategic Organization. – 2010. – № 2. – V. 8. – P. 176–183.

257. Savage G. Strategies for Assessing and Managing Organizational Stakeholders / Grant Savage, Timothy Nix, Carlton Whitehead & John Blair // *Academy of Management Perspectives*. – 1991. – № 5. – P. 61–75.
258. Schultz T. Capital Formation by Education / T. W. Schultz // *Journal of Political Economy*. – 1960. – V. 68. – P. 571–583.
259. Simon H. A. On the Concept of Organizational Goal / H. A. Simon // *Administrative Science Quarterly*. – 1964. – № 1. – P. 1–22.
260. Stakeholder Capitalism for Long-Term Value Creation [Електронний ресурс] / Steve Klemash, Jamie C. Smith and Rani Doyle, EY Center for Board Matters, on Thursday, June 13, 2019. – Режим доступу : <https://corpgov.law.harvard.edu/2019/06/13/stakeholder-capitalism-for-long-term-value-creation/>.
261. *The One Best Way: Frederick Winslow Taylor and the Enigma of Efficiency*, R. Kanigel, Viking, New York, 1997. – 656 p.
262. Thurov L. *Investment in Learning* / L. Thurov. – San Fransisco, 1978. – 362 p.
263. Voynarenko M. Optimization of the sources structure of financing the implementation of strategic guidelines for ensuring the economic security of investment activities of an industrial enterprise / O. Zlotenko, Y. Rudnichenko, O. Illiashenko, M. Voynarenko, N. Havlovska // *TEM JOURNAL – Technology, Education, Management, Informatics*. – 2019. – V. 8, № 2. – P. 498–506.
264. Walras L. *Elements of Pure Economics* / L. Walras. – Homewood, 1954. – 620 p.
265. Wang C. Ownership, resources, and business-group effects on affiliate performance: Evidence from Taiwan / Wang, C. // *Journal of Management & Organization*. – 2013. – № 19 (3). – P. 255–278.
266. Younkins Edward W. Milton Friedman’s pragmatic and incremental libertarianism [Електронний ресурс] / Edward W. Younkins // *Le québécois libre*. – 2006. – Режим доступу : <http://www.quebecoislibre.org/06/060423-5.htm>.

Наукове видання

Кавецький Вячеслав Валерійович

Бурєннікова Наталія Вікторівна

**УПРАВЛІННЯ ЕФЕКТИВНІСТЮ ІНВЕСТИЦІЙ
ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ:
СУТНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ
ВРАХУВАННЯ ПОТРЕБ СТЕЙКХОЛДЕРІВ**

Монографія

Редактор С. Сідак

Дизайн обкладинки та оригінал-макет підготовлено В. Кавецьким

Підписано до друку 03.02.2022
Формат 29,7×42¼. Папір офсетний.
Гарнітура Times New Roman.
Друк різнографічний. Ум. др. арк. 12,24
Наклад 95 прим. Зам № В2022-02

Вінницький національний технічний університет,
ІРВЦ ВНТУ,
21021, м. Вінниця, Хмельницьке шосе, 95,
ВНТУ, ГНК, к. 114.
Тел. (0432) 59-85-32.
press.vntu.edu.ua; email: kivc.vntu@gmail.com.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
серія ДК № 3516 від 01.07.2009 р.

Віддруковано ФОП Барановська Т. П.
21021, м. Вінниця, вул. Порика, 7.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
серія ДК № 4377 від 31.07.2012 р.

Замовити цю книгу <https://press.vntu.edu.ua/index.php/vntu/catalog/book/638>

Видавництво Вінницького національного технічного університету

<https://press.vntu.edu.ua/index.php/vntu/catalog>